

د تجربو پر بنسټ متخصصین: د غزاله او ندال لومړی شپږ میاشتی

په بریتانیا کې د غزاله او ندال د بیا میشتیدنې لومړیو 6 میاشتو په اړه ولولئ. کورنی له کلونو راهیسې د بیا میشتیدنې په تمه دي. نو تاسې خپله پوهیږئ چې کله غزاله او ندال ته وویل شول چې تاسې بریتانیا ته د بیا میشتیدنې په موخه کې نو دوی باور نه کول! هغوی وس مونږ ته خپل وخت راکړ ترڅو مونږ ته خپل د ژوند لومړنی 6 میاشتی تجربې په بریتانیا کې شریکې کړی. د نو له کینولو د ډالیو تر لاسته راوړلو او په کرسس کې د کارتونو ته لاسه کول او چې څه ډول له خپل تحصیلي اسنادو ګټه پورته کړی، دا هغه تجارب دی چې ندال او غزال مونږ سره شریک کړی.

بریتانیا ته د راتګ په اړه مو څنګه احساس وکړ؟

غزاله: زه په ریښتیا سره خوشحاله شوم چې بریتانیا ته راغلم، هغه هیواد چې ما او زما کورنی یې خپله غیر پرائیستله مور دلته د خپلو لونیو (لورانو) د راتلونکې لپاره راغلي یو، او په دې پوهیدو چې زموږ لونی (لورانی) به دلته فرصتونه ولري او دا هغه څه دي چې مور یې ډیر خوشحاله کړی یو. زموږ د الوتنې ورځ له مختلفو احساساتو ډکه وه. مونږ له دې چې بریتانیا ته مو سفر کول ډیر خوشحاله وه، مګر په لبنان کې د ملګرو پریښودلو غمجن کړو. او مونږ د اندیښنې احساس کاوه ځکه چې مونږ نه پوهیدو چې واقعا څه به پېښیږي. زه فکر کوم چې مور ټول، لویانو او ماشومانو عین احساس کول، مور ټولو دا احساس کاوه.

کله چې مونږ ته په لومړي ځل وویل شول چې مونږ د بیا میشتیدنې لپاره منل شوي یو، مونږ باور نه شواي کولی - مونږ فکر کاوه چې دوی له مونږ سره ټوکی کوي! ما ورته وویل: ریښتیا ووايه، ته څوک یې او ولې زنگونه وهی؟ دوی وویل چې مور ریښتیا وایو. حتی کله چې د ملګرو ملتونو د کډوالو عالي کمیشنري (UNHCR) له ما څخه وغوښتل چې له دوی سره وینم، نو په ناسته کې ما فکر کاوه، "ایا دا واقعا پېښیږي؟" دا ماته ریښتیني نه بریښي، نو ما شک وکړ چې دوی څه وایي - ځکه ما پدې خبرو باور نه شو کولی مګر په پای کې هر څه همداسې پیش شول! دوهم زنگ چې مونږ تر لاسه کړ کله چې دوی مونږ ته وویل چې مونږ به په بریتانیا کې میشت کېږو، او دا هغه وخت دی چې زه په بشپړ ډول خوشحاله وم ځکه چې زه پوهیدم چې زما لونی کولی شي په انګلستان کې واقعا ښه ژوند ولري، په ځانګړي توګه ځکه چې دوی به ښه تعلیم ولري. مونږ پوهیږو چې ډیری خلک غواړي بریتانیا ته په ځانګړي ډول د زده کړې لپاره راشي، نو زه لیواله وم چې زما لونی به دا چانس تر لاسه کړي.

ندال په هغه وخت کې په کار کې و چې ما سره اړیکه ونیولې شوه، ما هغه ته زنگ ووايه ترڅو ورته ووايم چې مور په بریتانیا کې د بیا میشتیدنې لپاره منل شوي یو. هغه د دې خبر په اورېدو لا ډېر خوشحاله شو! او کله چې مې دا خبر له نورو سره شریک کړ، هغوی هم ډېر خوشحاله شول.

ندال: کله چې غزاله ما ته زنگ ووايه چې خبر راکړئ، په لومړي سر کې مې باور نه کیده - فکر مې کاوه چې له ما سره یې ټوکی کولی! مګر کله چې مور په دې اړه بحث وکړ، نو زه پوهه شوم چې دا ریښتیا ده. په نهایت کې، زه وتوانیدم خپل ځان قانع کړم چې دا ریښتیا ده او ما د خوښی احساس وکړ.

لبنان کې ژوند څه ډول وه؟

غزاله: لبنان یو داسې هیواد دی چې مونږ یې منلي وه او مور شاوخوا اوه یا اته کاله هلته ژوند وکړ او د هغه څه یې ستاینه کوو چې هغه هیواد زموږ لپاره وکړل. کله چې مور هلته ژوند کاوه، مور په ټولنه کې مدغم شوو او هلته مو ملګري پیدا کړل. مګر زموږ د ژوند کیفیت ښه نه و، ځکه چې بیرته له سره پیل کول ځای ندي. مونږ په ځانګړي ډول د خپلو ماشومانو د زده کړې په اړه ډیرې اندیښنې درلودې ځکه چې دوی نشي کولی په ښوونځیو کې د دوی لپاره ټولو سرچینو ته لاسرسی پیدا کړي، نو مور داسې احساس نه کاوه چې دوی ښه تعلیم ته لاسرسی لري. له همدې امله ما وویل چې مور ډیر

خوشحاله یو کله چې مونږ ته وویل شول چې بریتانیا ته راځي، ځکه چې مونږ د خپلو لونیو لپاره د شته فرصتونو په اړه ډیر فکر کاوه.

په لبنان کې د کار موندل ستونزمن وو. زه د کار په لټه کې وم، مگر ما د خپل ځان لپاره مناسب څه ونه موندل. زه په سوريه کې د حلب پوهنتون څخه فارغ شوی يم، او زما زدکړی د خوړو او کرنې په برخه کې وې، د خواړو په علومو کې مې تخصص درلود – یعنی شیان لکه تولیدونکو ته ورځي ترڅو پوه شي چې خواړه څنګه چمتو کېږي، اجزاو او د خوړو کیفیت څه ډول دی. مگر ما په دې برخه کې هیڅ کارې تجربه نه درلوده ترڅو په لبنان کې د ښه امتیاز سره مناسب کار پیدا کړم. پرځای یې، ما په یوه کلیسا کې رضاکارانه کار وکړ او کډوالو ته مې د خوړو په ویشلو کې مرسته وکړه.

نیدال: زه لا دمخه په لبنان کې وم او هلته مې کار کړی، حتی د سوريې د جګړې له پیل څخه مخکې، او زه لا دمخه د هغه هیواد او د کار بازار سره اشنا وم. زما لپاره د کار موندل اسانه ول، ځکه چې ما د مخه د لبنان د کار بازار کې تجربه درلوده.

په سوريه او لبنان کې د یوې ښځې په توګه ژوند څه ډول و او ایا په بریتانیا کې د یوې میرمنې په توګه ژوند کوم توپیر درلود؟

غزاله: په شخصي توګه زه یوازې زما د خپلې تجربې په اړه خبرې کول غواړم، زه احساس نه کوم چې د بریتانیا په پرتله په سوريه او لبنان کې د یوې میرمنې په توګه زما احساس کې کوم توپیر شتون ولري. زه تل پخپله يم او ما هیڅکله دا احساس نه دی کړی چې په کوم هیواد کې چې زه اوسیدلی يم له ما سره بل ډول چلند شوی وي.

کله چې تاسو یو نوي هیواد او نوي کلتور ته ځئ، نو ترټولو لویه ننگونه د نوي ژبې زده کړه ده. زما لپاره دا ښه وه چې نوي ژبه زده کړم، یو څه چې ما فکر کاوه چې زه یې حتمي کولی شم.

نیدال: په داسې حال کې چې زما لپاره د ژبې زده کول خورا ستونزمن وو. د یوې ژبې نه پوهیدل یقیناً خورا ستونزمن کار دی.

ستاسو د ماشومانو لپاره (د لبنان پریښودل او بریتانیا ته راتلل) دا تجربه څنګه وه؟

غزاله: زمونږ لونیو په لبنان کې ډیرې ملګري درلودلې او له همدې امله دوی په دې خفه شول چې خپل ملګري پریردي او نامعلوم هیواد ته ځي. دوی نه پوهیدل چې دوی به په بریتانیا کې له څه سره مخ شي. خو کله چې مور دلته راغلو، نجونو د ټولني د ملاتړ ډلې ولیدې، زمونږ نوی کوری ولید او ویې لیدل چې دوی هر یو جلا کوټه لري – دې کار دوی ته ښه احساس ورکړ او دوی دلته په راتلو خوشحاله شوی. په لبنان کې مونږ ټول په یوه کوټه کې اوسیدلو او انجونو هیڅکله خپله کوټه نه درلوده. دوی ولیدل چې په بریتانیا کې د ژوند کیفیت د هغه څه په پرتله خورا ښه و چې مونږ پخوا درلود. دلته دوی ته د لوبو لپاره د لوبو توکي ورکړل شول او دې شیانو له دوی سره مرسته وکړه چې دلته د ژوند کولو مفکوره ومني او د خوښې احساس وکړي. زه د دوی د ښوونځي په لومړۍ ورځ ډیر اندیښمنه وم، کله چې ما دوی ښوونځي ته راوستل زه اندیښمنه وم چې دوی به څنګه له نورو سره اړیکه ونیسي، دوی هیڅوک نه پیژني او دوی لا تر اوسه هیڅ ملګري نلري. خو کله چې مونږ هغوی بیرته له ښوونځي نه راوستلو، زما زړه ډیر تیز تپیده ځکه زه نه پوهیدم چې دوی په کوم حالت کې وي. خو کله چې دوی ما د ښوونځي له دروازې بهر ولیدل، دوی ماته را منډه کړه او راته یې وویل چې دوی څومره خوشحاله دي! څنګه ښوونځي دوی نورو خلکو ته معرفي کړل او هرچا یې څنګه هرکلی وکړ. دوی په ښوونځي کې ډیر خوشحاله دي او همدارنګه په بریتانیا کې له ژوند کولو خوشحاله دي.

او په عموم کې، نجونې په ښوونځي کې خورا ښې دي او پرمختګ ته دوام ورکوي. دوی ډیر ژر شیان زده کړل! کله چې نجونې د خپل پلار سره بهر ځي، دوی د هغه لپاره ترجمانی کوي. او کله چې زه د انګلیسي ستونزمن ټکي واورم، دوی زما سره د هغه په تشریح کولو کې مرسته کوي.

په راتلونکي کې څه کول غواړي؟

غزاله: زما لومړیتوب د ژبې زده کول دي. او زه فکر کوم کله چې تاسو ژبه په مهارت سره زده کړئ نو دا ستاسو لپاره ډیرې دروازې خلاصوي او د هغه څه ترلاسه کول اسانه کوي چې تاسو یې غواړئ. له هغه وخته چې ما د خوړو او کرنې په برخه کې زده کړې کړې، زه غواړم وگورم چې ایا زما لپاره په دې برخه کې کوم اړونده کاري فرصتونه شتون لري چې زما مهارتونه ښه گټه پورته شي. زه د خلکو د یوې ډلې سره په داوطلبانه توګه کار کوم چېری چې مور د باغونو ساتنه کوو، کښت کوو او د محوطې جوړونې کارونه کوو لکه د ونو شکلونو په مختلف ډول پري کول. زه غواړم په داوطلبانه توګه د هیواد ته خدمت وکړم هغه هیواد چې زه او زما د کورنۍ لپاره یې هرڅه چمتو کړي، نو اوس چې زه دلته یم، غواړم د چاپیریال په ساتنه کې مرسته وکړم. زه واقعا د داوطلبې څخه خوند اخلم، زه د خوښۍ احساس کوم چې پدې لاره کې خدمت وکړم. دا هغه څه دي چې ما تل خوند تری اخیستی دی، حتی کله چې زه په لبنان کې رضاکاره وم. کله چې زه ونې کښینوم، زه د خوښۍ احساس کوم او فکر کوم چې یوه ورځ به نور خلک له دې ونو او دې چاپیریال څخه خوند واخلي. همدارنګه، دا زما لپاره یوه لاره ده چې نورو خلکو سره معرفي شم، نوي مهارتونه زده کړم، ملګرتیا وکړم او د خپلې ژبې د تدریس مهارتونه هم تمرین کړم.

نیدال: ما اوس د ژبې په زده کړه تمرکز کړی ترڅو د خلکو سره په اسانۍ سره اړیکه ونیسم. ما مخکې د خیاط په توګه کار کړی او غواړم چې یو ځل بیا دا کار وکړم. که یوه ورځ امکان ولري او زه د خپل د گنډلو دوکان پرانیزم.

غزاله: که څه شی څیری شوی وي نو هغه یې سموي او گنډي یې. زه غواړم یوه توکه وکړم او ووايم چې ما د هغې د گنډلو مهارتونو له امله له هغه سره واده وکړ!

په بریتانیا کې د ژمي لومړی تجربه مو څنګه وه؟

غزاله: ما واقعا تمه درلوده چې دلته به هوا خورا خرابه او یخه وي. په لبنان کې، هوا ډیره سره وی، هوا تل بارانی وی او حتی داسې ورځې هم شتون لري چې باران پکې نه دريږي. نو په بریتانیا کې ژمی زما له تصور څخه ښه و. په لبنان کې هم کرسمس لمانځل کيږي، خو دلته دا ورځ په شانداره توګه لمانځل کيږي. مور لندن ته لاړو چې د کرسمس څراغونه او سینګارونه وگورو او د کرسمس کارتونه ورکولو ښکلي دود سره مینه لرم. کله چې نجونې له ښوونځي څخه کور ته راغلي، دوی مور ته د کرسمس کارتونه وښودل چې دوی د خپلو ملګرو څخه ترلاسه کړي وو. او کله چې مور خپل کالج ته لاړو، زموږ استادانو هم مونږ ته د کرسمس کارتونه راکړل. دا خورا ښکلې وه او مور هیڅکله د دې په څیر هیڅ تجربه نه وه کړې. د نجونو په ښوونځي کې، د کرسمس جشن و، چې هلته تمثیلي ټوټه هم وه مونږ هلته ولاړو همدا رنگه زما لونیو دښوونځي په سندرو کې برخه واخیستله او ډیری خوښی شوی.

تیری شیپر میاشتی مو څنګه وی چی تاسو د ټولنیز ملاتړ ګروپ لخوا پکی استقبال شویاست؟

غزاله: پداسې حال کې چې مور په لبنان کې وو مور یوه ناسته درلوده چیرې چې مونږ ته بریتانیا کې د ژوندکولو سره یې آشنا کولو او څه تمی باید لرو. او مور د ټولني د ملاتړ ډلې یوه ویدپو هم ولیده چې خپل ځان معرفي کوي او هر یو وايي چې دوی څوک دي. دی زمونږ سره مرسته وکړه چې احساس وکړو چې مور دوی له لیدلو د مخه پیژنو. او کله چې مور بریتانیا ته ورسیدو او په هوایی ډګر کې د ډلې غړو سره ولیدل، مور دوی ته د دوی په نومونو غږ کول او فکر مو وکړ چې مور د مخه یو بل سره پیژنو. دی ډلې له مور سره په ټولنه کې په ادغام کې ډیره مرسته کړې، دوی له مور سره د ژوند په ډیرو برخو کې په پرمختګ کولو کې مرسته کړې ده. لکه د ډاکټر سره ملاقات لپاره وخت نیول، په سوپر مارکیټونو کې لوی پیروډ یا خرید کول، په کالج کې زموږ په شمولیت او په ښوونځي کې د انجونو په شمولیت او داسې نور شیان په هره مرحله کې زموږ سره مرسته کړې.

کله چې مور لومړی بریتانیا ته ورسیدو او ولیدل چې دوی څنګه زموږ لپاره کور چمتو کړی و، مور تقریباً هیر کرل چې مور تازه دې هیواد ته راغلي یو ځکه چې مور کولی شو خپل نوی ژوند په هغه کور کې وګورو چې دوی مونږ لپاره جوړ کړی و.

دا هغه څه دي چې مور د ډلې له هر غړي څخه منندوی کوی.

تاسو نورو کورنیو ته چې په بریتانیا کې میشته کیږی څه مشوره ورکوئ؟

غزاله: زه به هر هغه کورنی ته ووايم چې تازه برتانيا ته راغلي، ډیر فکر مه کوئ، هر ه شیبه ژوند وکړئ. که تاسو د یو څه په اړه اندیښنه احساس کوئ، نو هڅه وکړئ چې په آرامی سره شیانو ته ورسیرئ. پوه شئ چې ښه نوي شیان ستاسو په تمه دي، ستاسو د ماشومانو لپاره ښه فرصتونه او ښه تعلیم ستاسی انتظار کوی.